

ВИСНОВОК

**рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента Т.І. Коробейнікової
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи
Лавнікова Олега Артуровича
«Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх
перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції»,
що представлена на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 Професійна освіта**

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами галузей науки. Дисертаційне дослідження Лавнікова Олега Артуровича є цілісним дослідженням сучасної педагогічної науки, яке на науково-теоретичному, практичному та методичному рівнях розкриває проблему формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції.

На основі глибокого вивчення наукової літератури О.А. Лавніков визначив складні суперечності, на дослідження яких спрямовано дисертацію, а саме між: соціальним замовленням щодо підготовки майбутніх перекладачів з індивідуальним стилем професійної діяльності та недостатнім забезпеченням відповідних для цього педагогічних умов; необхідністю формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів і невідповідністю існуючих у закладах вищої освіти методик, які б забезпечували цей процес; великим потенціалом міждисциплінарної інтеграції та недостатнім рівнем його використання у навчально-виховному процесі як важливого чинника формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів.

Важливість рецензованого дослідження підтверджує й те, що воно відповідає основним напрямам досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля, проведених у межах комплексних наукових тем: "Теоретичні та

методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції” (державний реєстраційний номер 0117U000784), “Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі” (державний реєстраційний номер 0122U200059).

О.А. Лавніковим чітко визначено об’єкт, предмет, логічно структурований зміст дисертаційної роботи корелює з висунутими автором завданнями, обґрунтовано вибір методів дослідження (теоретичні, емпіричні, методи математичної статистики, зокрема λ -критерій Колмогорова-Смирнова). Формулювання головних теоретико-методологічних характеристик роботи є кваліфікованим та виваженим конструктом, що заслуговує на схвалення та має наукову цінність.

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури автором розкрито теоретико-методологічні засади формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції. Схвалення заслуговує авторський погляд на сутність понять, а саме: «стиль», «індивідуальний стиль діяльності», «індивідуальний стиль професійної діяльності». Безперечною позитивною відзнакою роботи є погляд здобувача на феномен «індивідуальний стиль професійної діяльності перекладача», який розглядається як інтегральне динамічне особистісно-професійне утворення, детерміноване комплексом інтелектуальних, мотиваційних, психічних якостей особистості фахівця, що визначає його індивідуальну стратегію й тактику організації перекладацької діяльності (систему способів і прийомів здійснення перекладацької діяльності), забезпечуючи ефективну реалізацію професійних завдань.

Оригінальним є авторський погляд на структуру досліджуваного поняття. Виокремлено такі критерії та показники індивідуального стилю професійної діяльності перекладача: стимулювально-мотиваційний (мотивація щодо успіху

в професійній діяльності; спрямованість на розвиток кар'єри; прагнення до зростання і змін у майбутній професійній діяльності; спрямованість на встановлення конкретних міжособистісних відносин, прагнення до співпраці), знаннево-когнітивний (обізнаність щодо індивідуального стилю професійної діяльності та ефективного керування знаннями; здатність до пошуку та засвоєння нових знань, до набуття навичок, необхідних для виконання перекладацької діяльності, та умінь навчатися впродовж життя; обізнаність щодо застосування інноваційних технологій в перекладацькій діяльності та перекладацьких ресурсів), особистісно-креативний (здатність до передачі основної ідеї і сенсу тексту оригіналу, переданого засобами іншої мови, урахуваючи всі культурні та лінгвістичні особливості; здатність до прийняття оригінальних перекладацьких рішень та виявлення нових способів їх реалізації; здатність адекватно оцінювати результати професійної діяльності й способи її здійснення), комунікативно-діяльнісний (вміння встановлювати ефективні комунікативні відносини з отримувачами перекладацьких послуг; вміння працювати в команді та відповідально вибудовувати робочі відносини; вміння бути гнучким і адаптуватися до будь-якої ситуації і різних людей). Визначено рівні сформованості індивідуального стилю професійної діяльності перекладача (елементарний, достатній, продуктивний) та розкрито їх зміст.

Науковим здобутком дисертанта вважаємо теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції (організація самостійної роботи студентів через виконання міждисциплінарних завдань на основі ідей предметно-мовного інтегрованого навчання; розробка і впровадження інтегрованих форм позааудиторної роботи; залучення студентів до розробки міждисциплінарних науково-дослідницьких проєктів, тематика яких відображає взаємозв'язки теоретичних і практичних аспектів формування

індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів) та експериментальна перевірка їх дієвості в умовах закладу вищої освіти.

Оригінальним є погляд О.А. Лавнікова на змістовне наповнення розроблених педагогічних умов. Так, при впровадженні першої умови автором було розроблено міждисциплінарні завдання (робота з САТ-інструментами, переклад текстів, створення словника термінів, вирішення ситуаційних завдань, виконання вправ, написання есе, складання індивідуальної програми професійного самовдосконалення, перегляд фільму, з подальшою відповіддю на запитання, проведення опитування) для організації самостійної роботи з навчальних дисциплін: «Основи інформатики», «Основи прийняття креативних рішень», «Психологічні основи саморозвитку особистості», «Емоційний інтелект», «Основи психології бізнесу». Інтеграція кожної з цих дисциплін відбулась з навчальною дисципліною «Англійська мова для перекладачів». Реалізація другої педагогічної умови передбачала впровадження міждисциплінарного тренінгу «Індивідуальний стиль професійної діяльності перекладача» і днів інтеграції («Передати думки, а не слова – надзавдання перекладача», «Переклад як професія: компетентності, цінності та виклики», «Знайомство із зарубіжною літературою – процес сприйняття твору через перекладача»). Під час реалізації третьої педагогічної умови студенти були залучені до розробки міждисциплінарних науково-дослідницьких проєктів.

Розроблений автором навчально-методичний інструментарій для формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції цілком можна вважати практичним здобутком О.А. Лавнікова.

Потрібно відзначити достатньо високий рівень проведення педагогічного експерименту, зокрема формувального етапу, у межах якого логічно простежується зв'язок теоретичних ідей зі способами їх практичної реалізації, продемонстровано істотну позитивну динаміку досліджуваного феномену у

студентів експериментальної групи. Організація й проведення експерименту не викликають ніяких сумнівів у достовірності результатів.

На підставі зазначеного констатуємо, що поставлені автором завдання реалізовано в повному обсязі; у висновках до дисертації надаються чіткі підсумки дослідження та розкриваються шляхи подальшого використання результатів роботи.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Привертає увагу практичне значення одержаних результатів дослідження, яке полягає в розробці та впровадженні педагогічних умов формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції, що може бути покладена в основу моделювання відповідного процесу для бакалаврів, які навчаються за спеціальністю 035 Філологія; розробці міждисциплінарних завдань для організації самостійної роботи з таких навчальних дисциплін: «Основи інформатики», «Основи прийняття креативних рішень», «Психологічні основи саморозвитку особистості», «Емоційний інтелект», «Основи психології бізнесу» на основі інтеграції з навчальною дисципліною «Англійська мова для перекладачів». Було розроблено такі міждисциплінарні завдання: робота з CAT-інструментами, переклад текстів, створення словника термінів, вирішення ситуаційних завдань, виконання вправ, написання есе, складання індивідуальної програми професійного самовдосконалення, перегляд фільму з подальшою відповіддю на запитання, проведення опитування; розробці програми міждисциплінарного тренінгу «Індивідуальний стиль професійної діяльності перекладача» (22 години) і днів інтеграції («Передати думки, а не слова – надзавдання перекладача», «Переклад як професія: компетентності, цінності та виклики», «Знайомство із зарубіжною літературою – процес сприйняття твору через перекладача»).

Основні положення дисертації можуть бути використані для подальшого

вдосконалення теорії та практики професійної педагогічної освіти, зокрема при розробці посібників, програм спецкурсів для студентів, магістрантів та аспірантів з питань формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів, в системі підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців у сфері перекладу і самоосвітній діяльності перекладачів.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Заслуговує на схвалення повнота викладення основних положень і результатів дослідження, що забезпечується їх широкою апробацією шляхом виступів на науково-практичних конференціях різних рівнів. Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 15 публікаціях, з яких: 4 статті у провідних наукових фахових виданнях України (3 з них – одноосібні), внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у співавторстві у журналі, який входить до наукометричної бази Web of Science, 10 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Основні положення та результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (2019–2023 рр.). Наукові нароби О.А. Лавнікова впроваджено у процес професійної підготовки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (акт впровадження № 163 від 02.05.2023 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (акт впровадження № 255 від 30.05.2023 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (акт впровадження № 114 від 01.06.2023 р.).

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації. Експертиза тексту дисертації, її результатів (висновків, пропозицій та рекомендацій) дозволяє стверджувати, що

О.А. Лавніковим було дотримано вимог академічної доброчесності, про що свідчить довідка про результати перевірки на наявність плагіату від 09.08.2023 р. Здобувачем відповідним чином оформлені посилання на наукові та документальні джерела, статистичні матеріали. Анотація дисертації, ідентична її основному змісту, адекватно відображає основні положення дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Високо оцінюючи виконане дисертаційне дослідження за його актуальність, ґрунтовність, наукову новизну й практичне значення здобутих Лавніковим Олегом Артуровичем результатів, вважаємо за доцільне вказати на певною мірою дискусійні судження, а також висловити деякі побажання.

1. Під час формулювання теоретичних положень дисертації слід було б більшу увагу приділити аналізу наукових праць зарубіжних учених, у яких накопичено чимало корисних ідей та рекомендацій щодо вирішення досліджуваної проблеми, а також здійснити аналіз змісту освітніх програм провідних іноземних ЗВО, за якими здійснюється професійна підготовка майбутніх перекладачів.

2. Не можна не відзначити той факт, що робота значно виграла б, якби автор, крім зазначених методологічних підходів до формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів, звернувся до ресурсного підходу, який спрямовано на глибоке пізнання людиною себе, власних ресурсів, реалізація яких задовольняє прагнення людини до максимально повної самореалізації в професії. Реалізація даного підходу спонукає студента до моделювання індивідуальної траєкторії розвитку, моделювання власних стратегій успіху, активної позиції в освоєнні майбутньої професії.

3. У дисертації такого масштабу бажано було б більш широко представити власний практичний доробок у додатках.

Втім, висловлені зауваження не є принциповими, мають рекомендаційний характер і жодною мірою не знижують загальної позитивної оцінки дослідження О.А. Лавнікова.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

Дисертаційна робота О.А. Лавнікова на тему «Формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх перекладачів на засадах міждисциплінарної інтеграції» за актуальністю, новизною теоретичних результатів, високим рівнем проведених досліджень відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.), Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її автор Лавніков Олег Артурович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 Освіта/Педагогіка.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор із забезпечення якості освітнього
процесу, доцент кафедри європейських і
східних мов та перекладу ВНЗ «Університет
імені Альфреда Нобеля»

Т.І. Коробейнікова

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ	
Проректор з кадрів	
	Т.І. Коробейнікова
Дата « 06. 10. 2023 р.	

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 19:40:34 06.10.2023

Назва файлу з підписом: Висновок_рецензента_Коробейнікової Т.І..pdf.xml

Розмір файлу з підписом: 16.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Висновок_рецензента_Коробейнікової Т.І..pdf

Розмір файлу без підпису: 4.2 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОРОБЕЙНИКОВА ТЕТЯНА ІГОРІВНА

П.І.Б.: КОРОБЕЙНИКОВА ТЕТЯНА ІГОРІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2906903465

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 19:40:33 06.10.2023

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E504000000516BF80040110004

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис XML-файла (XAdES)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований